

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: J. T.
státní příslušnost:
t. č. pobytem

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 5. 2020, č. j. OAM-141/ZA-ZA12-VL11-2020,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Předmětem sporu je zákonnost rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobci. Žalobce polemizuje se závěrem žalovaného, že (1) mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma v souvislosti s jeho nesplaceným dluhem, a

(2) že před jednáním soukromých osob, kterého se obává, má k dispozici vnitřní ochranu. Krajský soud níže posoudí důvodnost těchto námitek.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobce podal dne 14. 2. 2020 žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Z pohovoru vyplývá, že důvodem žádosti je jeho obava z výhrůžek jeho tchána, od kterého si půjčil 7.000 USD. Tchán je nyní chce vrátit, protože se žalobce rozvedl se svou bývalou manželkou. Rozvodové řízení se táhlo šest let, od roku 2010 do roku 2016. Rodina bývalé ženy podle žalobce podplatila soudce, aby je nerozvedl. Již od roku 2010 po něm tchán chtěl peníze. Žalobci vyhrožuje prostřednictvím svých dvou synů - švagrů žalobce. Jednou dokonce došlo i k potyčce. Jeden z jeho švagrů přišel k žalobci domů i se svými kamarády. Došlo mezi nimi ke rvačce. Žalobce musel přivolat policii, která ale pořádně nic neudělala a dotyčné nezadržela. Žalobcův tchán je totiž bohatý člověk a má velký vliv. Je to obchodník s potravinami a stavebním materiálem. Policie je podle žalobce zkorumpovaná.
3. Žalobce se snažil s tcháňem finančně vyrovnat. Chtěl mu prodat svůj dům v hodnotě 50.000 USD s tím, že tchán za to na něj přepíše obchod s potravinami a auto. Tchán s tím souhlasil. Žalobce na něj dům přepsal, ale tchán slíbené na žalobce ne. Zůstal tak bez ničeho. Soudil se kvůli tomu, ale prohrál. Žádnou oficiální smlouvu s tcháňem neměl.
4. Do ČR žalobce přijel v roce 2018 za prací, aby mohl splatit předmětný dluh. Předtím byl v Polsku, kde také pracoval, ale byla tam nízká mzda. V roce 2019 jej policie v ČR dopadla při nelegální práci a dostal vyhoštění. Žádost o mezinárodní ochranu mu podle něj pomůže k legálnímu pobytu.
5. Žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 5. 2020, č. j. OAM-141/ZA-ZA12-VL11-2019 („rozhodnutí žalovaného“) neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“). Shromáždil zprávy o zemi původu, konkrétně Informaci OAMP – Uzbekistán – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 11. 2. 2019 a dvě zprávy MZV ČR (č. j. 119896/2017-LPTP ze dne 22. 11. 2017 a č. j. 102817/2019-LPTP ze dne 7. 3. 2019). První z nich se týká výjezdu ze země, pobytu v zahraničí a návratu uzbeckých občanů do vlasti. Druhá neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu při návratu do vlasti. Žalobce se k podkladům nevyjádřil.
6. Žalobce podle žalovaného v zemi původu nečelil pronásledování a ani mu takové pronásledování nehrozí. Žalovaný došel k závěru, že žalobce žádá o udělení mezinárodní ochrany pouze z důvodu legalizace pobytu. O mezinárodní ochranu požádal až poté, co mu policie vydala rozhodnutí o správním vyhoštění. Měl však možnost požádat o ochranu dřív.
7. Problémy, které žalobce ve vlasti měl, nesouvisí se žádným z azylově relevantních důvodů. Původcem jednání, jehož se žalobce obává, jsou soukromé osoby. V takovém případě ale musí být pro udělení mezinárodní ochrany splněna podmínka, že stát nedokáže nebo nechce ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu poskytnout. To se v případě žalobce neprokázalo. Žalobce má možnost řešit své problémy dostupnými prostředky ochrany v zemi původu.

8. Žalobce nesplňuje ani důvody pro udělení humanitárního azylu, mezinárodní ochrany za účelem sloučení rodiny nebo doplňkové ochrany. Neuvedl, že by mu měl hrozit trest smrti nebo špatné zacházení. Žalovaný s odkazem na shromážděné informace poukázal na to, že uzbecké státní orgány sledují své občany navracející se ze zahraničí. Ovšem návrat do Uzbekistánu po vypršení platnosti výjezdního štítku nezakládá trestný čin nezákonného překročení hranice. Legislativa nepředpokládá žádné sankce. Trestné není ani to, že se občan Uzbekistánu po vypršení platnosti výjezdního štítku nezaregistruje na zastupitelském úřadu. V Uzbekistánu dochází k určitému uvolnění díky reformám prezidenta Mirzijojeva. Ten mimo jiné podepsal výnos o nových biometrických pasech a o zrušení výjezdních víz s účinností od 1. 1. 2019. Ze shromážděných zpráv nevyplývá, že by žalobci hrozil postih za pobyt v zahraničí a překročení platnosti výjezdního víza. Žalobci nehrozí ani vážná újma v souvislosti s ozbrojeným konfliktem. Takový konflikt v Uzbekistánu neprobíhá. Jeho vycestování neodporuje ani mezinárodním závazkům ČR.

III. Žaloba a vyjádření žalovaného

9. Žalobce namítá, že žalovaný nesprávně vyhodnotil otázku, zda ve vlasti čelil pronásledování. Žalobce poukazuje na subjektivní a objektivní stránku pronásledování, kterou je potřeba hodnotit. Žalovaný to podle něj neudělal dostatečně. Tchán žalobci opakovaně vyhrožoval. Žalobce proto čelil neustálému psychickému tlaku, který se stupňoval a přerostl v jeho fyzické napadení. Jediný způsob, jakým se žalobce hrozícímu nebezpečí mohl vyhnout, bylo uprchnout do zahraničí. Jednoznačně tedy pociťoval strach z pronásledování. Policie by mu nepomohla, protože je zkorumpovaná. To vyplývá i z dostupných zpráv o zemi původu. Žalovaný však dostupnost ochrany vůbec neposuzoval.
10. Žalovaný si neopatřil dostatek relevantních informací o zemi původu žalobce. Ty zprávy, které žalovaný shromáždil, se týkají pouze obecné bezpečnostní situace v Uzbekistánu. Žalovaný proto dostatečně nezjistil skutkový stav. Závěrem žalobce odkázal na několik zpráv o Uzbekistánu, které mluví o tom, že policie běžně využívá násilí, včetně mučení a že v Uzbekistánu je rozšířená korupce.
11. Žalovaný považuje žalobní námítky za nedůvodné. Zopakoval důvody neudělení mezinárodní ochrany žalobci obsažené v jeho rozhodnutí. Zejména zdůraznil, že problémy žalobce s jeho tchánem nesouvisí s žádným z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Navíc žalobce nevyužil dostupných prostředků vnitřní ochrany. Problémy měl přitom se soukromými osobami, nikoliv s představiteli státu. Jeho hlavním cílem je legalizovat si v ČR pobyt a vydělat peníze na splacení dluhu. Žádost o mezinárodní ochranu je proto účelová.

IV. Jednání před krajským soudem

12. Dne 31. 3. 2021 se před krajským soudem konalo ve věci jednání. Zúčastnila se jej i na návrh žalobce ustanovená tlumočnice z ruštiny. Žalobce shrnul své námítky a vyjádřil obavy i o svoji nynější rodinu. Zdůrazňoval specifický uzbecký kontext věci, který podle něj nemohou ti, kdo v Uzbekistánu nežijí, pochopit. Žalovaný odkázal na své vyjádření k žalobě. Krajský soud zrekapituloval obsah spisu včetně spisu správního, z něž vypíchl obsah protokolu o pohovoru se žalobcem.

Účastníci řízení již neměli nad rámec správního spisu žádné další důkazní materiály. Po závěrečných návrzích účastníků a krátkém přerušení krajský soud vyhlásil rozsudek.

V. Posouzení věci krajským soudem

13. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU („procedurální směrnice“).
14. V průběhu řízení před krajským soudem došlo ke změně ve složení soudu. Samosoudkyni, které byla věc původně přidělena, ke dni 31. 12. 2020 zanikla funkce soudkyně z důvodů podle § 94 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. V souladu s platným rozvrhem práce krajského soudu pro rok 2021 byla tato věc přidělena novému samosoudci. Účastníci řízení měli možnost namítnout jeho podjatost při jednání, ale neučinili tak.
15. Žaloba *není důvodná*.
16. Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, a) je-li pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.
17. Problémy žalobce ve vlasti nesouvisely s uplatňováním politických práv a svobod. Udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu proto u něj nepřichází v úvahu. Pokud jde o § 12 písm. b) zákona o azylu, z tohoto ustanovení plyne, že žadatel musí kumulativně splnit několik podmínek: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu; (2) musí mít odůvodněný strach; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování; (4) ochrana v zemi původu selhala; (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule podle § 15 zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008-119).
18. Námitky žalobce směřují vůči nesprávnému posouzení druhé a třetí podmínky. Žalovaný však v napadeném rozhodnutí odůvodňoval neudělení azylu žalobci nesplněním zejména čtvrté a páté podmínky. Žalobní námitky se tak mívají s obsahem rozhodnutí žalovaného. Bylo jistě vhodné, aby žalovaný v rozhodnutí, kterým neuděluje mezinárodní ochranu, posoudil splnění všech uvedených podmínek. *Žadatel ovšem musí všechny splnit současně. Pro závěr o neudělení azylu proto postačuje, pokud žalovaný řádně zdůvodní nesplnění aspoň jedné podmínky. A to udělal.* Ve svém rozhodnutí přezkoumatelně vysvětlil, že žalobcovy problémy nesouvisely s jeho rasou, pohlavím, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo zastáváním určitých politických názorů. S tímto hodnocením se krajský soud ztotožňuje. Žalovaný se proto nedopustil vady, která by mola mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí, pokud se v něm nezabýval hodnocením subjektivní a objektivní stránky odůvodněného strachu z pronásledování.

19. Obavy z výhružek věřitele však za jistých podmínek mohou mít relevanci pro doplňkovou ochranu. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 4. 2015, č. j. 5 Azs 50/2014-34, „obavy z věřitele sice zpravidla nejsou relevantní z hlediska udělení azylu dle § 12 zákona o azylu (nikoli však proto, že jde o soukromého původce tvrzeného příkoří, ale proto, že působení tohoto příkoří zpravidla nemá souvislost s důvody pronásledování, které jsou taxativně vymezeny v § 12 zákona o azylu a které tvoří jeden z nezbytných prvků definice uprchlíka), ale mohou mít, za splnění dalších podmínek (zejména: reálně hrozící příkoří dosahuje intenzity vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu a stát původu není schopen či ochoten poskytnout před tímto skutečným nebezpečím vážné újmy účinnou ochranu), význam z hlediska možného udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.
20. Žalobce namítá, že nemá k dispozici vnitřní ochranu kvůli zkorumpovanosti policie. Je pravdou, že žalovaný se nijak blíže nezabýval hodnocením dostupnosti vnitřní ochrany. Krajský soud v tom však nespatřuje pochybení. Důkladné posouzení dostupnosti vnitřní ochrany je namístě teprve ve chvíli, v níž v řízení vyjde najevo, že žadateli reálně hrozí vážná újma. V tomto případě tomu tak nebylo. *Žalobce v průběhu řízení pouze zcela obecně mluvil o výhružkách.* Neuvedl však, jakou měly povahu (čím konkrétně mu tchán vyhrožoval) nebo jak byly časté. Rovněž k osobě tchána neuvedl prakticky nic bližšího (byť se ho na něj žalovaný dotazoval) kromě toho, že je obchodníkem. Není tak jasné, z čeho žalobce dovozuje, že by mu tchán nějakým způsobem skutečně mohl ublížit. Uváděl, že peníze po něm vymáhá již od roku 2010. Přesto se za celou tuto dobu údajně odehrál pouze jediný incident s jeho syny. Rovněž není jasné, proč by po něm tchán měl požadovat peníze, pokud již od něj získal dům v hodnotě daleko přesahující dlužnou částku. Tvrzení o neustálém vyhrožování a psychickém nátlaku obsažená v žalobě neodpovídají tomu, co žalobce tvrdil u pohovoru. V pouze obecné a nedostatečně konkrétní rovině pak žalobce setrval, i pokud při jednání vyjádřil obavy, kterým by v Uzbekistánu mohla čelit jeho rodina. Žalobce tedy neunesl břemeno tvrzení ohledně hrozící vážné újmy.
21. Stejně tak žalobce neunesl břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti vnitřní ochrany. Je-li původcem tvrzené újmy soukromá osoba (zde tchán), doplňkovou ochranu lze udělit, pouze pokud stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nedokážou nebo nechtějí odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před touto újmou. Zásadně pak platí, že aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by žadatel vyčerpat reálně dostupné prostředky ochrany (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41). Pouze pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nemohou (např. proto, že vůbec neexistují) či nechtějí (např. proto, že určitou skupinu ve společnosti systematicky odmítají chránit, ač ji samy neperzekuuji) poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu leží na straně žadatele (blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70).

22. Žalobce zpochybňuje ochotu státních orgánů (policie) ochránit jej z důvodu jejich zkorumpovanosti. *Jeho tvrzení jsou opět příliš obecná.* Chybí zde požadovaná zjevnost neochoty poskytnout ochranu. Žalobce sice tvrdil, že policie pořádně nic neudělala v den, kdy k němu domů přišel tchánův syn s kamarády, a nic nevyšetřila. Neuvedl ovšem, jak při tomto incidentu policie postupovala. Uvedl pouze to, že nezadržela útočníky. To však samo o sobě nesvědčí o neochotě státu poskytnout žalobci ochranu. Žádné dostatečně konkrétní tvrzení, které by dostupnost vnitřní ochrany v jeho případě zpochybnilo, žalobce nevznesl ani v žalobě či při jednání. Odkazuje pouze na to, že policie se často dopouští násilí. To by však mělo relevanci, pouze pokud by žalobci hrozilo nebezpečí ze strany policie. Nic to však nevypovídá o tom, zda policie v Uzbekistánu potírá běžnou kriminalitu. Navíc to, že se v nějaké zemi vyskytuje korupce, ještě neznamená, že celý policejní aparát je natolik nefunkční, že by žádnému občanovi nedokázal či nechtěl poskytnout ochranu. K tvrzení o rozšířené korupci žalobce v žalobě odkazuje na zprávy, které však na dotaz soudu při jednání již nenavrlh k důkazu (jejich neaktuálnost - jedna je z roku 2000 a jedna z roku 2016 - by navíc soud patrně vedla k odmítnutí takového důkazního návrhu).
23. Žalobce tedy neunesl břemeno tvrzení ohledně reálnosti hrozícího nebezpečí vážné újmy a také ohledně nedostatečnosti, resp. nedostupnosti, ochrany před touto újmou. Žalovaný tím pádem neměl povinnost blíže tuto otázku posuzovat. Nelze mu proto ani vyčítat, že shromážděné zprávy o zemi původu se dostupnosti státní ochrany nevěnují. Byť tedy krajský soud lidsky porozuměl námitkám žalobce, který při jednání poukazoval na specifický uzbecký kontext věci, nebyly to námitky takového rázu, aby mohly založit důvodnost jeho žaloby tváří v tvář přísným požadavkům zákona o azylu a související judikatury.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

24. Krajský soud posoudil žalobní námitky jako nedůvodné. Proto žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 s. ř. s.).
25. O tlumočném krajský soud rozhodne samostatným usnesením po jeho vyčíslení tlumočnicí.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právníké vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 31. března 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje:

Shodu s prvopisem potvrzuje: